

Kuninkaantie

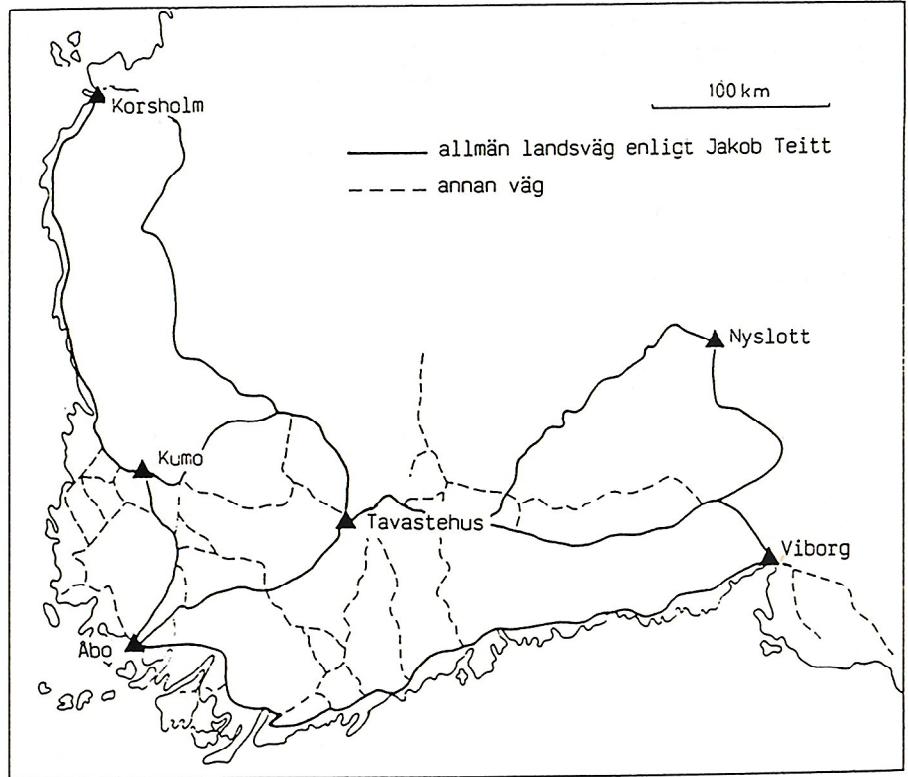
Matkailualan teksteistä on 1970-luvulta lähtien saatu yhä useammin lukea »kuninkaantiestä». Käsite on kuitenkin epäselvä. Puhutaan Oslon ja Leningradin välisestä kuninkaantiestä kuten myös Tukholmasta Turun kautta Viipuriin johtaneesta kuninkaantiestä.

Otavan kustantamana 1991 ilmestyneessä *C.J. Gardbergin* ja *Kaj Dahlin* kirjassa *Kuninkaantie* kuvattava reitti kulki Turusta Viipuriin, Suomen kahden huomattavimman keskiaikaisen linnan välillä, minkä lisäksi siltä johti varhain tie Raaseporiin ja myöhemmin Helsinkiin.

Kukaan ei tiedä, milloin Turun — Viipurin rantatiestä tuli viikinkiajalta asti Suomenlahden rannikkoa seuranneen väylän vaihtoehto, mutta kun Turun linnaa oli alettu rakentaa noin 1280 ja Viipurin linna oli perustettu kolmannen ristiretken jälkeen 1293, tarvittiin varmasti ratsupolku Turun ja Viipurin linnojen välille. Koska sen ajan tärkeimmät kylät sijaitsivat lounaisten ja eteläisten jokisuiden lähellä, oli luonnollista ratsastaa kylästä kylään ja vähitellen kirkolta kirkolle; tuolloin liikuttiin myös asuutila alueilla, joilla oli mahdollisuus yöpyä ja saada ruokaa. Tien vetäminen suurempaan kohti Viipuria olisi johtanut siihen, että tie olisi kulkenut asuttomien erämaiden halki.

Ennen muuta joukkojen kuljetuksille oli merkitystä sillä, että rantatieltä pääsi sivuteiden kautta ainakin neljästä kohdasta kosketuksiin sen laivaväylän kanssa, joka johti Suomen etelärannikkoa myöten Tukholmasta Ahvenanmaan ja Turunmaan saariston kautta itään. Yhteys merellä oli ainakin Dragsfjärdin Jungfrunsundissa, Hankoniemellä, Pohjanlahden rannalla ja Pikkalan joen suulla.

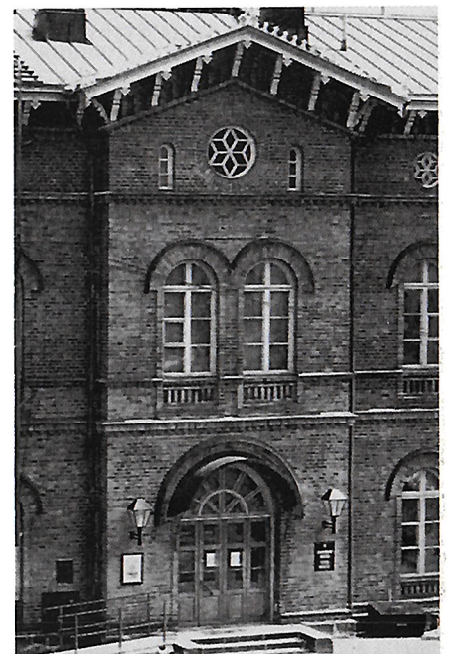
Kuninkaantie on elävää kulttuurihistoriaa. Myöhäisemmällä keskiajalla

Suomen tiet 1550-luvulla Jacob Teittin kuvauksen mukaan. Juhani Viertolan (1974) mukaan.

tästä tiestä tuli tärkein eteläisen Suomen halkova maareitti, joka teki mahdolliseksi valtakunnan hallinnon. Kuninkaantietä ratsastivat Ruotsin valtion kuriirit, sitä myöten matkasivat kuninkaat useiden hevosten vetämisessä vaunuissaan kuninkaankierroksille ja sitä pitkin marssivat armeijat. Mutta myös tavalliset matkalaiset taittoivat taivalta, yöpyivät majataloissa ja pelkäsivät metsissä piileskeleviä rosvoja. Vuoden 1809 jälkeen tie oli tärkeä kansainvälinen väylä, joka yhdisti Länsi-Euroopan ja Pietarin. Sitä kutsuttiin keisarintieksi. Kuninkaantie kulkee eteläisen rannikon mielenkiintoisimpien kulttuuriseutujen halki. Sen varrella on keskiaikaisia kirkkoja, herraskartanoita, ruukkeja, kyliä, vanhoja maamerkkejä omine tarinoineen. Nykyisin kuninkaantien silpovat monin paikoin uudet asfalttitiät, mutta vanhaa tienpohjaa voi yhä seurata.

Kuten aiempikin Gardbergin ja Dahlin kirja Suomen kartanoita on Kuninkaantiekkin upea kulttuurihistoriamme erikoisteos. Tutkimusta tukevat ja täydentävät kauniit ja kiinnostavat värikuvat. □

Tikkurilan asema rakennettiin 1861 paikalle, jossa rautatie ylitti rantatien. Sekä Espooseen että Sipooseen matkustaneilla oli tapana ajaa junalla Tikkurilaan ja jatkaa sieltä matkaa hevosilla ja vaunuilla.